Ordlista

Analinkontinens

Läckage av gas, lös avföring och/eller fast avföring.

Ansträngningsinkontinens

Ansträngningsinkontinens är läckage som uppstår vid ökat buktryck såsom skratt, hosta, nysning eller fysisk aktivitet, lyft, hopp joggning, promenad eller uppresning från sittande eller liggande. Det är en vanlig inkontinens hos kvinnor medan den sällan förekommer bland män. Symtomen är små till större skvättvisa läckage som uppstår utan att det föregås av några trängningar. I vissa fall leder även små kroppsrörelser till rinnande läckage.

Avföringsinkontinens/avföringsläckage

Oförmåga att kontrollera sin tarm avseende gas och/eller avföring, är ett symtom och inte en sjukdom.

Biofeed back

Ett sätt att synliggöra kroppens olika signaler med olika metoder.

Blandinkontinens

Blandinkontinens är ett urinläckage som har inslag av såväl ansträngning- som trängningsläckage.

Blåsstörning

Ej normalt fungerande nedre urinvägar (urinblåsa och urinrör). Normalt fungerande urinvägar innebär blåsfyllnad under lågt tryck utan läckage och fullständig tömning vid miktion under lågt tryck.

Blåsträning

Träning av blåsan med hjälp av återkommande rutiner. Syftet är att öka kontrollen av blåstömningen, öka intervallerna mellan toalettbesöken samt förbättra blåsans kapacitet.

Bristolskala

En skala för bedömning av avföringens konsistens.

Dysuri

Ett begrepp som inbegriper olika symtom såsom sveda, obehag eller smärta i samband med urintömning.

Elstimulering

Elektriska impulser som kan ges penilt, vaginalt, analt eller tibialt med elektrostimulator för att minska trängningar.

Enures

Nattlig urininkontinens, sängvätning/nattväta.

Fekal inkontinens

Ett samlingsnamn för läckage av lös och fast avföring.

Funktionell blåsstörning/blåsfunktionsrubbning

Störning i blåsans funktion vad gäller lagring och tömning hos för övrigt friska barn.

Förstoppning/obstipation

Tarmen fylld med avföring som skapar problem.

Gleskissare

Tre eller färre kissningar per dygn.

I-PSS

International Prostatic Symtom Score är en skattningsskala som används vid utredning av prostatabesvär.

Indikator

En indikator används vid uppföljning för att kunna utvärdera en åtgärd/behandling.

Inkontinens

Urin-eller avföringsläckage på oplanerad eller olämplig plats

Inkontinensdiagnos

Kan ställas av sjukvårdspersonal som har tillräcklig kunskap om en sjukdom, ett funktionshinder eller en skada, inom ramen för sin yrkeskompetens.

Intermittent inkontinens

Läckage som kommer i separata portioner.

Kontinuerlig inkontinens

Ständigt sipprande läckage.

Krysta

Ta i med bukmuskler.

Kvalitetsindikator

En kvalitetsindikator används för att utvärdera om patienten blivit förbättrad efter de åtgärder/ behandlingar som utförts. För att utvärdera kvaliteten i en verksamhet kan kvalitetsindikatorerna sammanställas och följas upp med återkommande intervall t.ex. en gång per år.

Livskvalitetsbedömning

Mäter patientens egen upplevelse av sin livssituation.

Miktions-läckagelista

Ger information om antal kissningar, kissad volym och läckage.

Miktionslista

Kisslista.

Monosymtomatisk Enures

Enures utan tecken på blåsstörning.

Nikolas kvalitetsprogram

Beskriver struktur, process och resultat för att analysera kvaliteten i vården för patienter med blåsstörning.

Nonmonosymtomatisk Enures

Enures och tecken på blåsstörning

Omvårdnadsdiagnos

Beskriver patientens behov, problem eller risker som kan påverka patientens dagliga liv. Den talar om vad som ska behandlas hos patienten och följs av mål och åtgärder.

PACCT kriterier

Definition av förstoppning hos barn.

Palpation

Medicinsk diagnosteknik som innebär att den undersökande känner med händer och fingrar för att utesluta sjukliga förändringar.

Passiv avföringsinkontinens

Läckage som inte föregås av någon trängning.

Potträning

Barnet tränas, på ett lustfyllt sätt, att kissa och bajsa på potta/toalett.

Primär enures

Barn som aldrig har varit torra nattetid längre än 6 månader.

Provokationstest

Används för att objektivisera ansträngningsinkontinens eller för att utvärdera bäcken-bottenträning. Patienten får hosta och hoppa efter ett fastställt schema för att provocera fram urinläckage.

PSA

Prostata Specifikt Antigen analyseras med blodprov och visar förhöjda värden vid bland annat prostatacancer.

Residualurin

Rome III

Definition av förstoppning

Score

Mätinstrument för avföringsläckage. Kan användas som kvalitetsindikator.

Soiling

Avföring och/eller slem kring ändtarmsöppningen.

Team

Kan bestå av sjuksköterska, omvårdnadspersonal, arbetsterapeut, sjukgymnast, uroterapeut, läkare, kurator. Det är verksamhetens resurser och förutsättningar som avgör vilka som ingår i ett team.

TENS

Står för Transkutan Elektrisk Nerv Stimulering och används vanligen som smärtbehandling.

Tidsmiktion

Utförs på män vid blåstömningsbesvär och misstanke om avflödeshinder. Mätningen görs genom att ta tid på hur många sekunder det tar att kissa första decilitern av en större urinportion

Toalettassistans

Innebär att patienten får hjälp till toaletten eller blir påmind om att gå på toaletten innan urinläckage uppstår.

Toalettschema

Används för att kartlägga patientens miktionsmönster för att hitta individuella toaletttider. Syftet är att minska patientens urinläckage. Om patienten inte ger uttryck av att behöva kissa är det lämpligt att starta kartläggningen med toalettbesök varannan timma.

Trängning

Urinträngning innebär plötslig påkommet och tvingande behov att tömma urinblåsan.

Trängningsinkontinens

Trängningsläckage uppstår i samband med en plötslig och tvingande kissnödighet (trängning). Läckagen kan variera från små skvättar till hela urinportioner.

Underaktiv blåsa

Kissar sällan, kan behöva krystkissa.

Urge/brådskande trängning av urin och eller avföring

Föregås av en trängning som är svår att hålla tillbaka. Läckages kommer ofta på väg till toaletten.

Överaktiv blåsa

Täta trängningar, täta miktioner, läckage.

Överrinningsinkontinens

Urinläckage på grund av att blåsan är överfyllld och ”rinner över”. Det beror oftast på att blåsmuskeln är försvagad eller på ett avflödeshinder t.ex. en förstorad prostatkörtel.

Senast granskad 2017-04-11